

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА У ПРАКТИЧНІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В умовах впровадження кредитно-трансферної системи, коли велика кількість навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання, зростає роль студентських наукових гуртків (СНГ) у медичній освіті. Позанавчальні наукові заходи дають змогу не лише поглибити наявні знання, а в деяких випадках і створити у студента початковий теоретичний базис з певної дисципліни. Студентські наукові гуртки також покликані надати студентам доступ до оволодіння практичними навичками, які, на жаль, є слабкою стороною сучасної медичної освіти.

До складу Наукового студентського центру 2-го медичного факультету Національного медичного університету імені О. О. Богомольця входять 5 СНГ: кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії (ОХТА), акушерства і гінекології № 3 (АГ), анатомії людини (АГ), біологічної та біоорганічної хімії (БХ). Ці гуртки є незалежними утвореннями, але для проведення певних засідань та заходів об'єднують свої зусилля.

З огляду на власний досвід роботи, першим завданням при створенні СНГ є окреслення напрямів його роботи, тобто має враховуватися дисципліна, яка викладається, загальна зацікавленість у ній студентської спільноти, матеріально-технічний та науковий потенціали кафедри. Важливим завданням є створення календарно-тематичного плану засідань, який міститиме як загальні теми (початкового рівня знань), так і складнішу профільну тематику.

Цікавим та прогресивним методом роботи СНГ є спільні об'єднані засідання. Такий формат навчання притаманний американській системі медичної освіти і передбачає інтеграцію теоретичних, терапевтичних і хірургічних навчальних дисциплін. У такий спосіб можна розглянути певну нозологічну одиницю з декількох сторін, з урахуванням наявного теоретичного матеріалу та практичного досвіду лікування цієї патології. Наприклад, засідання на тему «Цукровий діабет» (ЦД) організували гуртки кафедр біологічної та біоорганічної хімії (біохімічні аспекти розвитку захворювання на рівні взаємодії інсулін-рецептор), анатомії людини (варіантна анатомія підшлункової залози та її роль у розвитку ЦД), оперативної хірургії та топографічної анатомії (сучасні хірургічні методи лікування ЦД і метаболічного син-

дрому — баріатрична хірургія). Протягом усього засідання студентам був запропонований уявний хворий, на якому почергово застосовували терапевтичні та хірургічні методи лікування ЦД. Такий формат проведення засідань передбачає створення у студента комплексного уявлення про патологію і можливості різних підходів до її лікування.

Ще одним цікавим прикладом проведення подібних заходів є цикл об'єднаних засідань СНГ кафедр АГ № 3, БХ і гуртка кафедри ОХТА. Протягом трьох засідань розглядаються питання бар'єрних та небар'єрних методів контрацепції, проблем безпліддя та оперативного лікування патологічної вагітності. Гуртківці кафедри БХ готують огляд літератури щодо сучасних небар'єрних методів контрацепції, розглядають їх з погляду біохімічної науки, на кафедрі АГ № 3 відбувається обговорення практичного їх застосування та робота на спеціальних тренажерах-муляжах, на яких імітується встановлення внутрішньоматкової спіралі. Студенти-гуртківці готують доповіді про оперативні втручання при патологічних видах вагітності. Окремо розглядаються інтранатальні операції на плоді. У вигляді майстер-класу проводиться засідання щодо накладання шва на матку, оперативне втручання транслюється на великий екран і коментується практикуючим лікарем-гінекологом.

Наступним важливим завданням є вибір старости гуртка та його наукового керівника. Окрім зацікавленості у розвитку гуртка, наявності великого обсягу знань з конкретної дисципліни, вкрай важливим, на нашу думку, є:

- 1) володіння англійською мовою і регулярне ознайомлення з іноземною медичною літературою;
- 2) володіння на достатньому рівні сучасними технічно-мультимедійними можливостями (створення онлайн-конференцій, відеотрансляцій у режимі реального часу без мережі інтернет, застосування 3D-програм, атласів тощо);

- 3) уміння застосовувати зазначене на практиці.

Для розвитку СНГ також необхідним є постійне залучення профільних спеціалістів для читання лекцій і проведення майстер-класів. Наприклад, на засідання гуртка кафедри ОХТА для читання лекції було запрошено кардіохірурга проф. Б. М. Тодурова, для проведення майстер-класів із судинного шва — проф. В. А. Черняка, шва шкіри — проф. В. В. Храпача. Майстер-класи і лекції проводили у лекцій-

них аудиторіях, на них були присутні близько 200 студентів. Для оптимальнішої візуалізації використовували високоякісну камеру, яка транслювала зображення на проектор, тобто всі присутні могли побачити і засвоїти запропонований матеріал.

Важливим напрямом роботи є залучення студентів до експериментальної науки. Ми об'єднали ресурси наших гуртків, кафедр, деяких клінічних баз і проводимо експеримент під керівництвом Н. Ю. Літвінової. В експерименті з моделювання хронічної ішемії нижньої кінцівки у кролів і вживлення їм стовбурових клітин задіяно понад 40 студентів-гуртківців, кожен з яких відповідає за певну ділянку роботи.

Гуртківці регулярно відвідують конференції молодих учених в інших містах України та посідають там призові місця. Так, наприкінці листопада 2015 р. на конференції в м. Харкові наші студенти отримали дипломи за I місце (найкращу наукову роботу) та найкращий клінічний випадок.

Нині команда Наукового студентського центру працює над організацією університетської олімпіади з інструментальної та лабораторної діагностики. На ній студенти мають дати відповіді на графічні завдання з комп'ютерно-томографічної, магнітно-

резонансно-томографічної та рентген-візуалізації норми і патології, а також на клінічні завдання щодо складних та атипичних клінічних випадків.

Актуальним є питання патріотичного виховання студентів. З цією метою ми провели екскурсію в музей О. О. Шалімова, розташований в Інституті хірургії та трансплантології, названому на його честь. Також студенти мали можливість ознайомитися зі структурою та роботою Інституту серця МОЗ України. Екскурсію провів його директор — Б. М. Тодуров.

Зазвичай календарно-тематичний план будь-якого СНГ має передбачати засідання з військової медицини або правил надання першої медичної допомоги.

Важливим напрямом роботи є створення сторінок СНГ у мережі інтернет, особливо у соціальних мережах. Сучасні тенденції зумовлюють потребу в постійній рекламі та своєчасному інформуванні студентської спільноти.

Отже, робота СНГ має бути багатокомпонентною та багатовекторною, а головне — відповідати сучасним вимогам і тенденціям, адже головна її мета — підвищити рівень знань та вмінь студентів з медицини.

*Н. Ю. Літвінова, В. А. Черняк,
О. І. Кефелі-Яновська, Д. Є. Дубенко,
С. Ю. Шкільний, В. Б. Орел, Б. М. Коваль*